Hukuk Bölümü 2004/128 E. , 2005/12 K.

- 3257 SAYILI YASA'NIN 12. MADDESINE GÖRE BELEDIYE ENCÜMENINCE VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI YAPILAN ITIRAZ
  - SİNEMA, VİDEO VE MÜZİK ESERLERİ KANUNU (MÜLGA) (3257) Madde 12

"İçtihat Metni"

Davacı : H. İ. K.

Davalı : Kadıköy Belediye Başkanlığı

OLAY : Davacının işyerinde İl Denetim Komisyonunca gerçekleştirilen denetleme sonucunda 593 adet bandrolsüz CD, VCD, DVD bulunarak zaptedilmiş ve Kadıköy Belediyesi Encümenince, 24.2.2004 gün ve 14/20 sayı ile, 3257 sayılı Yasanın 9. ve 12. maddeleri uyarınca adı geçene 13.467.623.000.- TL. para cezası verilmiştir.

Davacı, para cezasının kaldırılması istemiyle 16.4.2004 tarihinde adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

KADIKÖY 1. SULH CEZA MAHKEMESİ; 27.5.2004 gün ve E:2004/19 D. İş sayı ile, yargılama sürecinde 3257 sayılı Yasanın 12. maddesi 12.3.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5101 sayılı Yasanın 8. maddesiyle tamamen değiştirilmiş olduğundan ve bu değişiklikle idari para cezalarına sulh ceza mahkemesinde itiraz olunabileceği şeklindeki düzenleme tamamen ortadan kalktığından ve görev hususu kamu düzenine ilişkin olup mahkemelerce doğrudan gözetilmek gerektiğinden mahkemenin görev alanından çıkarılan bir uyuşmazlık hakkında karar verilmesinin hukuka uygun olmayacağı, nitekim değişiklik öngören yasal düzenlemede önceki idari para cezalarına yapılacak itirazlara aynı merciler tarafından bakılmaya devam edileceği yönünde herhangi bir geçici maddenin bulunmadığı, öte yandan 5101 sayılı Yasa ile 5846 sayılı Yasaya eklenen ek 10. maddede idari para cezalarını gerektiren eylemler yeniden düzenlenip bu eylemler nedeniyle verilen idari para cezalarına karşı itirazların yetkili idare mahkemesine yapılacağı belirtildiğinden, genel yetki kuralına göre, artık yasanın yürürlüğünden önce verilmiş idari para cezalarına yapılacak ve henüz sonuçlandırılmamış itirazlar hakkında da idare mahkemelerinin yetkili olduklarını kabul etmek gerektiği gerekçesiyle Mahkemenin görevsizliğine karar vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez sözüedilen encümen kararının iptali istemiyle, 9.6.2004 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 2. İDARE MAHKEMESİ; 14.6.2004 gün ve E:2004/1302, K:2004/993 sayı ile, davacıya bandrolsüz VCD satışı yaptığı nedeniyle 3257 sayılı Yasanın 9. ve 12. maddelerine göre davalı belediye encümeni kararıyla para cezası verildiği anlaşıldığından anılan Yasanın 12/son. maddesi uyarınca davada sulh ceza mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Cafer ŞAT'ın Başkanlığında, Üyeler: Dr. Atalay ÖZDEMİR, M. Lütfü ÜÇKARDEŞLER, Serap AKSOYLU, Z.Nurhan YÜCEL, Turgut ARIBAL ve Abdullah ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 7/3/2005 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME :Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasanın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, dava dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II- ESASIN İNCELENMESİ :Raportör–Hakim Murat H. YURDAKÖK'ün davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Nevzat ÖZGÜR'ün davada idari yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 3257 sayılı Yasaya aykırı olarak işyerinde bandrolsüz CD satıldığı nedeniyle verilen idari para cezasına karşı yapılan itirazdan ibarettir.

23.1.1986 tarih ve 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanununun "İdari Ceza" başlığını taşıyan 12. maddesi "9 uncu madde hükmüne aykırı olarak işletme belgesiz veya bandrolsüz ve özel işaretsiz eserlerin ve kopyalarının her biri için belediyelerce 10.000 lira para cezası tahsil edilir.

Belediye sınırları dışında bu cezalar, mahallin en büyük mülki amirliği tarafından verilir.

Bu cezalar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre mal memurluğunca tahsil edilir.

İdari cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İtiraz üzerine verilen cezalar kesindir." hükümlerini taşımakta olan 12. maddesi, 3.3.2004 tarih ve 5101 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunun 8. maddesi ile başlığıyla birlikte değiştirilmiş ve "Bandrol kullanımına ilişkin ihlâllerde uygulanacak ceza hükümleri:" başlığıyla "Bu Kanunun bandrol kullanımına ilişkin hükümlerine aykırı fiillerde bulunanlar hakkında, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 81 inci maddesinde öngörülen cezalar uygulanır." şeklinde yeniden düzenlenmiş olup, maddede atıfta bulunulan 5846 sayılı Yasanın 81. maddesi de anılan 5101 sayılı Yasanın 24. maddesiyle değiştirilmiş ve sözüedilen değişik 81. maddede, musiki ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınlara bandrol yapıştırılması ve Bakanlıkça bastırılıp satılacak olan bandrollerin alınabilmesi için bandrol talebinde bulunanın yasal hak sahibi olduğunu beyan eden bir taahhütnameyi doldurması zorunluluğu getirilmiş; bu maddede belirtilen ihlâllerde, genel kolluk ve zabıta tarafından yetkili ve görevlilerin ihbarı üzerine harekete geçilerek, usulsüz ve izinsiz olarak çoğaltılmış ve yayılmış nüsha ve yayınlar ile bunları çoğaltmaya yarayan her türlü araç ve diğer delillerin toplanarak Cumhuriyet Savcısına suç duyurusu ile birlikte sevk edileceği öngörülmüş; Cumhuriyet Savcısının talebi üzerine usulsüz çoğaltılmış nüsha ve yayınlar ile teknik araçlar ve işyerleri hakkında yetkili mahkemece hangi yaptırımların uygulanacağı belirtilmiş; 7. fıkrasında, bu Yasa kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış bandrollü nüshaların da yol,meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışına yasak getirilmiş; 9. fıkrasında ise, 3 bent halinde, bu Yasa hükümlerine aykırı kasıtlı fiiller nedeniyle açılacak kamu davasında mahkemece hükmedilecek hapis ve ağır para cezaları düzenlenmiştir.

Öte yandan, anılan 5101 sayılı Yasanın 26. maddesiyle 5846 sayılı Yasaya eklenen Ek 10. maddede "Aşağıda belirtilen hallerde idari para cezası uygulanır:

1- Bu Kanun kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele köprü ve benzeri yerlerde satışını yapanlar hakkında üçmilyar lira.

2- 44 üncü madde gereğince alınması zorunlu sertifikaları almaksızın faaliyet gösteren, 81 inci maddede belirtilen taahhütnamenin bir kopyasını almaksızın, bandrol alınması zorunlu fikir ve sanat eserlerini çoğaltan kişiler hakkında küçük işletmeler için onmilyar lira, orta büyüklükteki işletmeler için otuzmilyar lira, büyük işletmeler için yüzmilyar lira.

3- Ek 5 inci madde hükümlerine aykırı olarak derlenmesi gereken eserleri süresi içinde vermeyen kişiler hakkında beşmilyar lira.

Bu maddede öngörülen para cezaları gerekçesi belirtilmek suretiyle mülki idare amirlerince verilir.

Para cezasının, tutanağın tebliği tarihinden itibaren on gün içinde ödenmesi gerekir. On gün içinde ödenmeyen cezalar iki katına çıkar ve ödeme süresi on gün daha uzar, bu süre içinde de ödenmeyen cezalar üç katına çıkar. Cezanın ödenmiş olması, yükümlülükleri ortadan kaldırmaz. Bu maddeye göre verilen para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca tahsil edilir.

Para cezaları ilgililere usulüne göre tebliğ edilir. Bu para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde yetkili idari mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz üzerine işlemler durmaz. Mahkemenin itiraz üzerine verdiği kararlar kesindir. İtiraz, zorunlu görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak ve kısa sürede sonuçlandırılır." hükümlerine yer verilmiştir.

12.3.2004 tarih ve 25400 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5101 sayılı Yasanın 29. maddesine göre, bu Yasanın 15. maddesi ve 26. madde ile 5846 sayılı Yasaya eklenen Ek 10. maddenin (2) numaralı bendinde yer alan "44 üncü madde gereğince alınması zorunlu sertifikaları almaksızın faaliyet gösteren" ibaresinin Yasanın yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girmesi öngörülmüş, diğer maddeleri ise yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu düzenlemelerden: 3257 sayılı Yasanın "idari ceza" uygulamasına ilişkin 12. maddesi değiştirilerek yapılan atıf suretiyle 5846 sayılı Yasanın değişik 81. maddesinde düzenlenen "adli ceza" uygulamasına geçildiği; bununla birlikte, yasakoyucu tarafından "idari ceza" uygulamasından vazgeçilmediği ve 5846 sayılı Yasaya eklenen Ek 10. maddede sayılan hallerde idari para cezası uygulanacağının öngörüldüğü; ancak, idari cezalara karşı yapılacak itirazların görüm ve çözümünde, 3257 sayılı Yasanın değiştirilen 12. maddesine göre sulh ceza mahkemeleri görevli iken, 5101 sayılı Yasa ile 5846 sayılı Yasaya eklenen Ek 10. maddede idare mahkemelerinin görevli kılındığı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Buna göre, davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir yasa değişikliği ile görevli hale gelmiş ise, mahkemenin, artık görevsizlik kararı veremeyip davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

Olayda, işyerinde bandrolsüz CD satışı yapıldığı nedeniyle, belediye encümenince, 3257 sayılı Yasanın 12. maddesi uyarınca idari para cezası verildiği, bu Yasa maddesi 5101 sayılı Yasanın 12.3.2004 tarihinde yürürlüğe giren 8. maddesi ile değiştirildikten sonra itiraz edilmesi üzerine adli ve idari yargı yerlerince görevsizlik kararları verilmesi nedeniyle olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

Bu durum karşısında:

3257 sayılı Yasanın 12. maddesi değiştirilerek 5846 sayılı Yasanın değişik 81. maddesinde düzenlenen adli ceza uygulamasına geçildiğine göre, ortada kalan idari para cezasının yönetim hukukunun bir yaptırımı olması nedeniyle bu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde, 5101 sayılı Yasanın 8. maddesinin yürürlüğe girdiği 12.3.2004 tarihinden itibaren sulh ceza mahkemelerinin görevinin sona erdiğinin ve idari yargı yerlerinin görevli olacağının kabulü gerekir.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ :Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İstanbul 2. İdare Mahkemesince verilen 14.6.2004 gün ve E:2004/1302, K:2004/993 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 7.3.2005 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.